

Жывыя крыніцы беларускай спадчыны

Традыцыйныя рамёствы і промыслы Беларусі — духоўны і матэрыяльны здабытак многіх пакаленняў беларусаў. Хто і як сёння захоўвае і развівае гэтую важную частку народнай спадчыны?

Акрамя таго, супрацоўнікі дамоў рамёстваў прадэманстравалі ўзоры народных строяў, уласцівыя іх рэгіёнам — ад Маларыты да Оршы.

КАРАЊІ І КРОНА

Ідэя арганізацыі дамоў і цэнтраў рамёстваў ўзнікла ў 1980-я гады ў супрацоўнікаў Віцебскага абласнога метадычнага

У выставачным комплексе Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі днём адбылася прэзентацыя кнігі "Жывая традыцыя рамёстваў Беларусі". Двухтомнае выданне было падрыхтаванае пры падтрымцы Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь у межах рэалізацыі дзяржаўнай праграмы "Культура Беларусі" на 2021—2025 гады.

Ініцыятарамі і ўкладальнікамі выдання выступілі Рэспубліканскі цэнтр нацыянальных культур і абласныя метадычныя цэнтры народнай творчасці. У двухтомніку абагульнены каштоўны досвед работы дамоў і цэнтраў рамёстваў і іх філіялаў, дамоў народнай творчасці і цэнтраў традыцыйнай народнай культуры, цэнтраў ткацтва і дамоў ганчароў, дзейнасць іх гурткоў і студый, сталых і маладых майстроў.

Дзякуючы дзейнасці цэнтраў і дамоў рамёстваў захаваліся шматлікія ўзоры традыцыйнага народнага мастацтва, унікальныя калекцыі аўдыя- і відэазапісаў, рукапісаў і фотаматэрыялаў, калекцыі прадметаў народнага побыту і дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва. У двухтомнае выданне ўвайшлі інфармацыйныя, арганізацыйныя і метадычныя матэрыялы, якія з'яўляюцца каштоўным дапаможнікам для ўсіх, хто зацікаўлены развіццём народных рамёстваў у нашай краіне.

Выданне можна разглядаць як творчую справу, якая з'яўляецца прэзентацыяй адбылася на выставе "Жывыя крыніцы", дзе прадстаўленыя вынікі працы майстроў народнай творчасці з розных рэгіёнаў краіны — узоры ганчарства, ткацтва, роспісу, вышыўкі, карунак і бісеропляцення, пляцення з прыродных матэрыялаў, выцінанкі і многае іншае. На выставе таксама прагучалі песні ў выкананні сямейнага фальклорнага ансамбля "Крона" з Ракаўскага цэнтра народнай творчасці, што ў Валожынскім раёне.

цэнтра народнай т в о р ч а с ц і. Установы такога кшталту з'явіліся ў сувязі з патрэбай умацавання пераемнасці рамесніцкіх навыкаў ад майстроў да вучняў. Дзякуючы ўпраўленню культуры Віцебскага абласнога выканаўчага камітэта і загадчыцы аддзела культуры Глыбоцкага раённага выканаўчага камітэта Марыі Паляк у 1989 годзе з'явілася новая ўстанова культуры — Глыбоцкі дом рамёстваў, які зрабіўся ўзорным для ўсёй краіны. Відаць, нездарма першая ўстанова такога кшталту ўзнікла менавіта на Глыбоччыне, дзе нарадзіўся і тварыў славеты майстар народнага мастацтва — Язэп Драздовіч.

Дырэктар Віцебскага абласнога метадычнага цэнтра народнай творчасці Кацярына Лабука нагадала таксама, што потым неўзабаве, у 1992 годзе, адкрыліся дамы рамёстваў у Оршы, Гарадку, Шаркаўшчыне і Лепелі, а ў 2006 годзе іх колькасць у вобласці ўжо дасягнула дваццаці пяці,

Выстава "Жывая крыніца"

Кніга 2
ЖЫВАЯ ТРАДЫЦЫЯ РАМЁСТВАЎ БЕЛАРУСІ

Кніга 1
ЖЫВАЯ ТРАДЫЦЫЯ РАМЁСТВАЎ БЕЛАРУСІ

"Крона"

Удзельнікі прэзентацыі

ШЛЯХ ДА АДРАДЖЭННЯ

Старшыня Беларускага саюза майстроў народнай творчасці Яўген Сахута прыгадаў світанак станаўлення сістэмы дамоў і цэнтраў рамёстваў у 1980-я гады, калі многія традыцыйныя рамёствы былі на парогі знікнення — у некаторых рэгіёнах краіны яны былі ўжо, здавалася, незваротна страчаныя,

і сёння пры іх дзейнічае сапраўды клуб майстроў. Вядучы спецыяліст Магілёўскага абласнога

метадычнага цэнтра народнай творчасці і культурна-асветнай работы, старшыня

і таму заставаліся невядомымі нават для мясцовых супрацоўнікаў сферы культуры. Традыцыі былі сцёртыя з народнай памяці бязлітасным часам, а артэфакты — бясконцымі войнамі ды разбурэннямі, і надзеі на іх аднаўленне, здавалася, не было.

Але напярэдадні атрымання Беларуссю незалежнасці пачало з'яўляцца і пашырацца ўсведамленне, што самастойная нацыя мусіць вылучацца сярод іншых народаў сваёй традыцыйнай культурай, — так пачыналася адраджэнне народнага мастацтва, промыслаў і рамёстваў. Сёння мы можам ганарыцца сваімі традыцыйнымі рамёствамі не толькі ва ўласнай краіне — вырабы народных майстроў нязменна выклікаюць захапленне ў Заходняй Еўропе, дзе традыцыі народнай культуры таксама закранулі агульны лёс страт і разбурэнняў.

Адметна, што прэзентацыя выдання "Жывая традыцыя рамёстваў Беларусі" адбылася напярэдадні XIII Рэспубліканскага фестывалю-кірмашу народных мастацкіх рамёстваў "Вясновы букет", які прайшоў 28 мая ў Верхнім горадзе ў Мінску. Падчас мерапрыемства ладзіліся выставы майстроў народнага мастацтва, конкурсы па саломі і лозапляценні, ткацтве, вышыўцы, ганчарстве, разьбе па дрэве, роспісе па шкле, выцінанцы, мастацкай апрацоўцы скуры і іншых рамёствах, а таксама канцэртныя выступленні фальклорных калектываў і ансамбляў народнай музыкі. У фестывалі прынялі ўдзел больш за трыста пяцьдзясят майстроў народнага мастацтва і рамёстваў з усёй краіны, якія яшчэ раз давалі, што іх творчасць не толькі і не столькі прадмет музеефікацыі, а жывая частка сучаснага мастацтва, і стварэння імі вырабы нездарма застаюцца запатрабаванымі.

Антон РУДАК